

TIBELL, GUSTAF WILHELM AF

Åminnelse-tal öfver general- lieuten.,
general-qvarter-mästaren, directeuren
öfver kongl. fortification ... Axel M. von
Arbin, hållit inför kongl.
vetenskaps-academien den 6 dec.
1817. Af G.W. af Tibe

1818

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
  - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
  - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
  - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

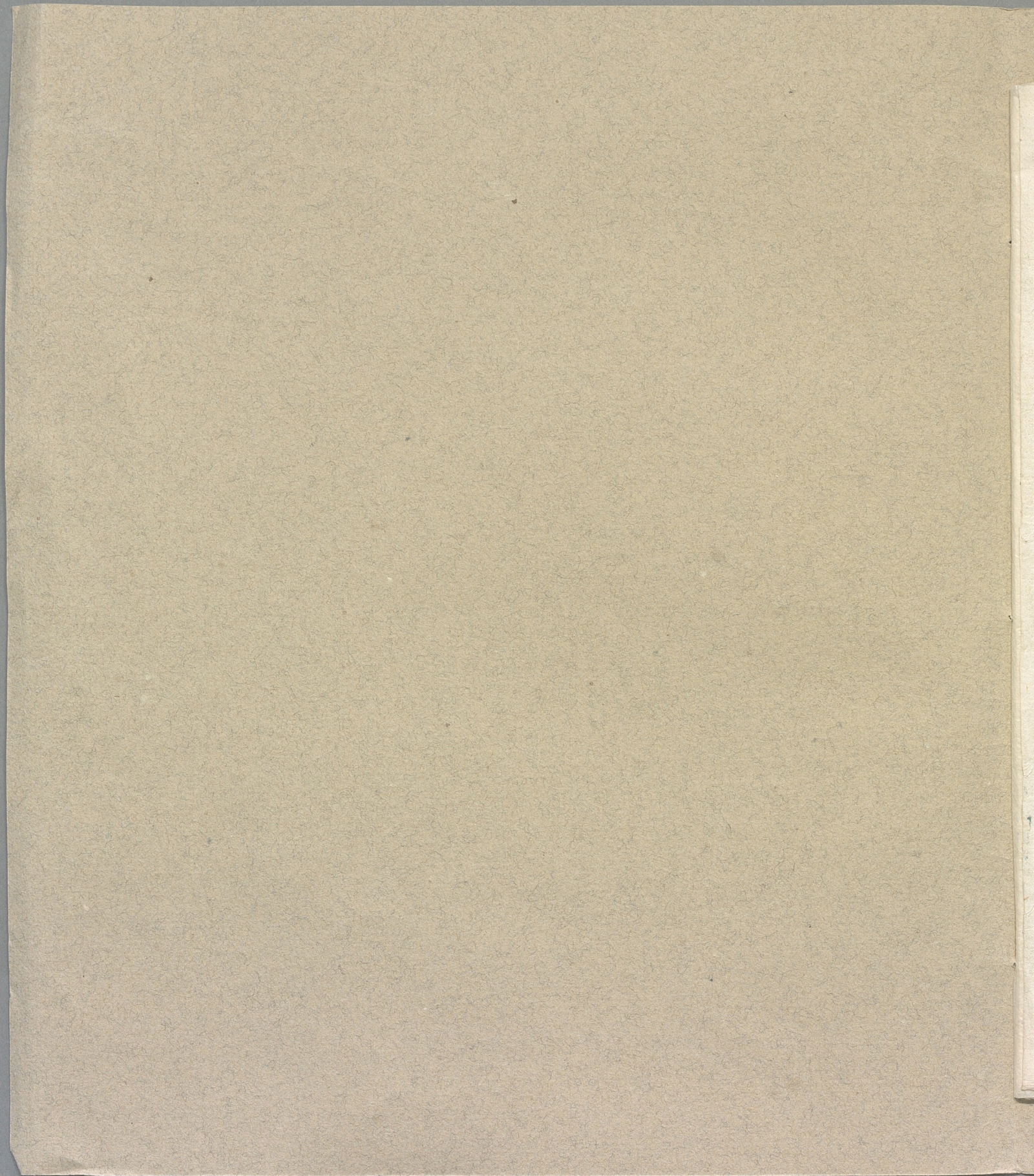
- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

ARBIA, A.M. VON.
W. TIBELL, G.W.
Ex. B

Byog. r.
Su.
(137)
1700-1800

Ex. B.

Biogr.
Sw.
(13/1)

1700-1829

ÅMINNELSE-TAL

ÖFVER

GENERAL-LIEUTEN., GENERAL-QUARTER-
MÅSTAREN, DIRECTEUREN ÖFVER KONGL.
FORTIFICATION, RIDDAREN AF KONGL.
SVÄRDS ORDEN, LEDAMOTEN AF KONGL.
VETENSKAPS-ACADEM. OCH KONGL.
PATRIOTISKA SÄLLSKAPET
VÅLBORNE HERR

AXEL M. VON ARBIN,

HÅLLIT INFÖR

KONGL. VETENSKAPS-ACADEMIEN

DEN 6 DEC. 1817.

AF

G. W. AF TIBELL,

General-Major, Commendeur af Kongl. Svärds Orden,
Ledamot af Kongl. Vetenskaps och Kongl. Krigs-
Vetenskaps-Academierne.

FÖR EFTERKOMMANDE.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS J. P. LINDH, 1818.

AMMINISTRATIVE-TAL

ÖFVER

GENERAL-LITETEN, GENERAL-QUARTER-
MÄSTAREN, DIRECTORERN ÖFVER KONGL.
KONSTIGATION, RIDDAREN AF KONGL.
S:NDAS ORDEN, LEJANÖRN AF KONGL.
VÄPNER-RODEN OCH KONGL.
PATRIOTISKA SÄLLSKAPET
VÄPNER-RODEN

AXEL M. VON ARBIN

HÄRLETT INRÖD

KONGL. VÄPNER-RODEN

Den 6 Dec. 1817

af

E. W. AF FJELL

General-Major, Commandant af Kongl. S:nds Orden,
Lejant af Kongl. Vapner-Rod och Kongl. Rigs-
Vapner-Rodens-Admiral

STOCKHOLM
Tryckt hos P. ÅBERG, 1818

Kongl. Vetenskaps Academiens framledne Ledamot, General-Lieutenanten, General-Quartermästaren, Directeuren öfver Kongl. Fortification och Riddaren af Kongl. Svärds Orden, Herr AXEL MAGNUS VON ARBIN afsomnade på Kista gård i Södermanland den 27 December 1791, efter tillryggalagde 75 Lefnads- och 51 Tjensteår; saknad af sin Konung som han tjent med trohet, af sitt Fädernesland, som han gagnat med oegennyttta, af detta Samfund, i hvars arbeten han nitfullt deltagit och af den aktningstvårda Corps han anført med tapperhet och styrt med skicklighet.

General-Lieutenanten VON ARBIN föddes i Stockholm den 30 Mars (g St.) 1717, Son till Kamereraren i Kongl. Krigs-Collegium NILS ARBIN och ANNA BRITA BLOMHJELM, dotter till Kamereraren i Kongl. Krigs-Collegium GEORG BLÅMAN, adlad BLOMHJELM. Efter idkade Studier inträdde han den 19 Februarii 1733 som Volontair vid Kongl. Fortification och befordrades d. 5 Mars 1741 till Conducteur samt d. 3 Augusti till Lieutenant. Dess första vapenbragder utöfvades under en tidpunkt, sorgligt märkvärdig i vår Historia, då han under Finska kriget 1741 som Fortifications Officerare måste utse den retirerande Arméens läger och kvarter, samt utmärkte sig vid Arrieregardets affärer under återtåget från Suttula och Domarby; Arméens capitulation vid Helsingfors afstyrkte han, jemte öfrige Fortifications Officerarne, i en till Krigs-Consellen ingifven skrift. Efter återkomsten till Sverige, blef han commende-

rad med de Troupper som efter Galereflottans retraite från Åland skulle bevaka Upplands kusten, för hvilka honom uppdrogs att utse Cantoner, kvarter, Låger och Posteringsställena. Derefter commenderades han till tjenstgöring vid den mot Norska gränsen sammandragne Armée, hvarest han med utmärkt nit förrättade åtskillige Recognosceringar och Fältverks byggnader som ådrog honom en närmare uppmärksamhet, hvarföre han ock, vid återkomsten till Stockholm 1744, fick sig uppdragit Fortifications Elevernes undervisning i Krigs-Vetenskaperna.

Genom Fredsslutet i Åbo nödgades Sverige att aftråda Fästningarna Fredrikshamn, Wilmanstrand och Nyslott, samt landet deromkring; en ny gräns fordrade nya försvarsmedel, och det nu mera öppna Finland fordrade skyndsamt en befästad hamn för Flottan och en vapenplats för Arméen. En Commission blef 1745 förordnad, att under General-Lieutenanten Baron CRONSTEDTS ordförande, undersöka och föreslå de tjenligaste medel till Finska gränsens försvar. Lieutenant ARBIN åtnjöt den hedern att i denna commission blifva kallad som Ledamot, och år 1747 uppdrogs honom att undersöka försvarsverken i Stockholms Skärgården, för att deröfver lemna sitt betänkande; samma år den 24 November befordrades han till Capitaine. År 1748 commenderades han att upprätta Inondations-Charta kring Christianstads Fästning, och författa ritning till Norra Frontens fullbordan, som vann Konungens höga fastställelse.

Jemte Christianstads istandsåttande såsom tjenligt ställe till Land-Arméens Place d'armes, ansågs ytterligare nödigt till Södra gränsens försvar att åga en befästad hamn i Sundet; en Stads- och Fästnings anläggande på hafsgunden vid Landsrona

ansågs hårtill tjenligast, och sedan det dertill uppgifne Project blifvit af Rikens Ständers Secreta Utskott gilladt, commenderades Capitaine ARBIN år 1748 till verkens utstickande; han författade sedan en noggrann Situations Charta både öfver nejden kring staden och öfver hafsbotten kring hamnen, samt i anledning af terreinens närmare kändedom, föreslog en annan dessein, hvilken efter några, af Major STRUSSENFELT ytterligare gjorde, inskränkingar, blef af Konungen i Näder gillad, hvarigenom flere Tunnor Guld i kostnaden besparades. 1749 uppdrogs Capitaine ARBIN utstakningen af den nya desseinen, då han jemte Major STRUSSENFELT upprättade kostnads-förslaget öfver hela byggnaden. Samma år blef honom Majors-detaillen vid Fortifications-Corpsen ad interims uppdragen, hvarvid dess redighet och arbetsflit erhöill tillfälle att ytterligare visa sig. Nya föreskrifter och formulairer till Förslagers och Räkenskapers upprättande förkortade Redogörelseverket och bidrog till dess skyndsammare afslutande; noggrannare och strängare Tjensteföreskrifter upplifvade Militair-disciplinen och förenklade arbets-metoderne och alla ärenden fingo en raskare gång.

Capitaine ARBINS tjenstenit och insigter i sin vetenskap väckte Konungens Nådiga uppmärksamhet, han utnämndes d. 28 April 1750 till Riddare af Kongl. Svärds Orden, och det följande året uppdrogs honom af Kongl. Majjt, att, jemte Major STRUSSENFELT företaga en resa genom Holland och Nederländerne, dels för att inhämta bästa sätet till byggnaders anläggning i vatten, dels för att granska och beskrifva lämningarne af Belägringsarbeten mot de Fästningar, som i det då slutade kriget blifvit märkbara. Efter hemkomsten 1752, då Capitaine ARBIN åter commenderades till

Landscrona att der föra Fortifications-Majors befattningen, verkställde han en ny arbetsmethod till planens instångande för Citadellet Adolphi fäste på Hafgrundet Gråm framför hamnen, hvarigenom ganska betydlig besparing i Kronans kostnader blef vunnen. Samma år uppdrogs honom inseedet öfver nya Stadsbyggnaden; de första Stenhus och Korsverks byggnaderne blefvo efter hans ritningar uppförde, deruti smak och bekvämlighet iaktogos, och flere slags handverkare blefvo af honom till hela ortens gagn härvid inöfvade.

Hans trånga mödor belöntes d. 5 April 1754 med befordran till Major vid Kongl. Fortification, under fortsättande af sin tjenstgöring vid Landscrona Fästnings-byggnad; men de allmänna händelserne i Europa beredde honom snart en vidsträktare verkningskrets.

Österrikiska Monarchien hade i Schlesiens afträdande till Preussen lidit en förlust, som blott ögnablickets kraf kunde göra fördraglig; första tillfälle omfattades således för att återtaga detta land, och ett mågtigt förbund emellan Europas största magter hotade Preussen med de farligaste utsigter, då FREDRIC II, i förtid underrättad om detta förbund, sjelf började kriget år 1756 med Saksens hastiga och oförmodade besättande. Sverige, i egenskap af Westphaliska Fredens garant, biträdde förbundet mot Preussen, och Svenska Arméen öfverfördes till Pommern. Konungen tåcktes sjelf i Näder utmärka Major ARBIN att blifva commenderad till tjenstgöring vid den i Fält ställde Armée, och vid hans ankomst 1757 till högqvarteret i Anclam, blef han af Högste Befälhafvaren genast förordnad, att såsom äldste på stället varande Fortifications-Officerare emottaga General-Qvartermästare befattningen, hvars pligter han uppfyllde under Arméens

inryckande i Preussiska landet. De betydliga Fästningsbyggnader som förehades i Finland och Skåne, tillåto ej att till Arméen commendera ett tillräckligt antal Fortifications-Officerare, och som General en Chef ågde rättighet att i Arméen constituera Officerare, föreslog Major ARBIN det oundvikligaste antalet för Fortifications-Staten, och bland de skicklige män då skänktes Försvarsverket, finner man äfven Under-Conducteurerne KELLANDER och KLERCK, som på Major ARBINS förslag constituerades till Conducteurer; den förra nu mera framledne Generalen af Infanteriet, General-Quartiermästaren, Directeuren för Kongl. Fortification och Commendeuren af Kongl. Svärds Ordens Stora Kors, Herr NILS MANNERSKANTS, som i 16 år med heder styrt Rikets defensionsverk; den sednare nu mera Generalen af Infanteriet och Commendeuren med Stora Korset af Kongl. Svärds Orden Herr Friherre CARL NATHANAEL AF KLERCKER, har i 26 år styrt den Finska Recognoscerings-inrättningen, samt under sista kriget någon tid commenderadt en Chef den i Sveriges håfder odödlige Finska Arméen. Sådant var ARBINS första försök i den svåra konsten att välja människor.

Arméen hade från Anclam framryckt och successivt intagit de af Major ARBIN utsedde lågren vid Duckerow och Ferdinandshoff, men Högste Befälhafvaren insåg redan nödvändigheten af en blifvande retraitte efter Preussiska segern vid Rosbach, och afsände derföre Major ARBIN till Anclam med uppdrag att skyndsamt iståndsätta de raserade Fästningsverken, för att derigenom försåkra de der samlade Förräder och betäcka Arméens återtåg. Arbetet fortsattes oaktadt den svåraste våderlek natt och dag, och om de mörka vinternätterne arbeta-

des vid lycktor. Arméen återtogade i medlet af November inom egen gräns, och då Preussiska Generalen E VALD nalkades Svenska Pommern, måste arbetet vid Anclam fortsättas under beständiga förpost-träffningar, hvilka som oftast föreföllo inom Gevärshåll från sjelfva glaciern, derunder Arbetsbetäckningen en gång drefs ända till Contrescarpen, men hvarest det lyckades Major ARBIN att med arbetsmanskapets förstärkning, återkasta fienden. Under så brydsamma omständigheter voro dock genom Major ARBINS drift och rådighet linjerne redan palissaderade och bestyckade, då den öfverlägsna fiendliga styrkan föranlåt General en Chef att sammandraga Svenska Arméen närmare Stralsund och utrymma Anclam.

Vid början af år 1758 förlades en del af Svenska Arméen på Rügen under General-Lieutenanten Gref HAMILTONS befäl, då Major ARBIN förordnades att der förrätta General-Quartermästare-Lieutenants tjensten. Han började då den Recognoscerings-Charta öfver Svenska Pommern, hvilken är ett värdigt monument af hans kunskaper och planmässiga arbetsdrift.

Då Fält-tåget samma år åter öppnades, beordrades Major ARBIN, att under General en Chefs speciella befäl vara hufvud-arméen följaktig under det dristiga tåget till NeuRuppin och Fehrbellin, som flere dagar skedde i granskapet af den Armée FREDRIC II sjelf förde från slagfältet vid Zorndorff, hvilket granskap ej underlåt att erfordra största uppmärksamhet, hvarföre flere och viktiga recognosceringar företogos, dem alltid Major ARBIN utförde med sin vanliga rådighet och omtanka. Vid retraitterne från NeuRuppin och Himmelsport, som genom nätterne måste verkställas under det fienden beständigt följde Colonnernes flank, var Major

ARBIN commenderad att åtfölja Arrier-gardet och vid den sednare retraitten förekom han ett farligt missförstånd, som var på vågen att uppkomma genom en vägvisares oskicklighet, men hvilket i tid blef upptäckt och rättadt genom den kannedom af landet och den vana vid terreinens bedömande som Major ARBIN i utmärkt grad ägde.

Då Arméen intog ställningen vid Prentzlow, erhöll han åter det förtroendet att förrätta General-Quartiermästare-tjensten, samt anbefaltes uppgifva ett lämpligt lägerställe att betäcka Lineen längs Uckerströmen. Han framställde då 8 serskilda alternativer, hvilkas fel och förmåner han i en Krigs-Conselle med hela Generalitetets förklarade bifall utvecklade, och antogs det af honom föreslagne läger vid Passewalck. Från denna tidpunkt var han oskiljaktigt fästad vid commenderande Generalens person, och då han någon gång blef detacherad, var det alltid till utförande af Högste Befälhafvarens hemliga uppdrag. Då Arméen uppbröt från Passewalck att återtåga inom egen gräns, var Artilleri-Parken afsänd i förvåg, under en nog svag betäckning, att intaga sitt läger vid Kafvelpasset, men som blef lemnadt obesatt genom en förposterings förhastade indragning; Artilleriet var nära att falla i den vaksamma fiendens händer, men räddades genom ARBINS rådiga omtänksamhet.

Under arbetet på en Redoutte framför staden Strasburg i Uckermarkska landet, blef Major ARBIN angripen af en Troupp fiendliga Husarer så oförmodadt och med sådan håftighet, att arbetsmanskapet knappt hann gripa till gevären innan fienden redan var långt inom skotthåll; han märkte fiendens afsigt att fördrifva arbetarne och förstöra de för Arméens säkerhet angelågne verken, beslöt därför att, med risque blifva med hela sitt lilla

commando nedhuggen, dock söka försvara sitt påbörjade arbete. Fienden studsade öfver ett oväntadt motstånd och ARBIN fördref honom med betydlig förlust, efter ankommen förstärkning, samt erhöll Högste Befälhafvarens på General Orderne förklarade bifall öfver dess ådagalagde tapperhet.

Då Arméen skulle från lägret i Passewalck återtåga inom egen gräns, ågde ARBIN ett nytt tillfälle att ådagalägga sin skicklighet i marchers anordnande och förande. Återtåget skedde på flere Colonner, som följde särskilda vägar; årstiden tillät ej att slå läger, hvarföre Arméen hvarje natt måste cantonera i kringliggande byar; kvarterfördelningen utarbetades af ARBIN om nätterne, under det han om dagarne vid General en Chefs sida besöjde hvad som rörde marchens säkerhet och ordning. Efter flere dagars fortsatt marche, anlände Colonnerne till det gemensamma Samlingsstället, Lägret vid Anclam, då General en Chef, som med synnerligt nöje såg alla Colonnernes Téter på samma gång framrycka ur defiléerne, förklarade på General Orderne, sitt välbehag öfver den utmärkta skicklighet med hvilken Major ARBIN beräknadt tid och afstånd för alla Colonnernes marcher och utfört en af de viktigaste och svåraste förrättningar, som åligga General Quartermästare Embetet i fält. Då Arméen sedermera intog vinterkvarteren och en del deraf förlades på Rügen, blef General-Quartermästare befattningen honom der uppdragen, hvarvid den ledighet som honom lemnades, användes till den påbörjade Militaire-Chartans fortsättande; utom sammansättningen af hvad under fält-tåget blifvit recognosceradt, blef öen Rügens upptagande nu fullbordadt innan nya fälttåget öppnades.

Då Arméen om våren 1759 åter ryckte i fält, fortsatte Major ARBIN under Öfversten vid Forti-

fication Baron WREDES Ordres, att åga befattningen med Arméens låger och marcher, till dess Arméen intagit det långvariga lågret vid Passewalck, då General en Chef uppdrog honom en hemlig förrättning, att bereda anstalterne till öfverraskningen af Löcknitz pass, som verkställdes under General-Majoren Grefve HESSENSTEINS befäl, der en Preussisk Corps under den bekanta Partiegångaren KNESEWITZ ordres blef upphåfven. ARBIN utmärkte sig härvid både i drift vid förberedelserne och i tapperhet under anfallet som han bivistade vid förtropparne. Han åtföljde sedermera denna Armée-Corps under dess åtskilliga rörelser till dess åter inryckande i stora lågret vid Passewalck; och då General-Majoren Grefve HESSENSTEIN åter derifrån utryckte att fördrifva fienden som posteradt sig på höjderne vid vägen till Löcknitz, blef på Gref HESSENSTEINS egen begäran, Major ARBIN å nyo commenderad att åtfölja denna Corps.

När sedermera vinterquarterens intagande måste påtänkas, uppdrog General en Chef åt Major ARBIN, att emellan Loitz och Anclam utse ett tjenligt ställe till en broskans anläggande. Sedan han hårtill utsedt Gutzkowfehr, skyndade han åter till Högquarteret Passewalck för att kunna besörja marche- och quarter-anordningar under återtagget, och sedan Arméen anländt till Lågret vid Anclam, afreste han åter till Gutzkowfehr att besörja arbetet vid broskansen. Svenska Arméen nödgades dock att passera Peneströmen vid Anclam, sedan en fiendtlig öfverlägsen styrka under General-Lieutenanten von MANTEUFFELS befäl visade sig i den nejden, och Major ARBIN, anfallen af en stark Preussisk Corps som medförde både Cavallerie och Artillerie, måste i deras åsyn under full

Cartescheeld retirera sin Troupp i 4 serskilda omgångar, då blott en enda pråm var att tillgå.

Då Franska Arméens Befälhafvare afsände Maréchal de Camp MARQUIS DE CAULINCOURT till Svenska General en Chef i Pommern, för att inhämta en närmare kunskap om Arméens ställning och tilltänkta företag, blef det Major ARBIN uppdragit att beledsaga honom längs gränsen för att utveckla Arméens defensions systeme. Efter återkomsten till Högqvarteret blef honom uppdragit att uppräta en ny fördelning af vinterqvarteren, sedan kår och strömmars tillfrysande gjordt de förra osåkra; och under vinter-expedition 1760, då Preussarne inföllo i Svenska Pommern, men genom General en Chef Baron von LANTINGSHAUSENS hastiga och goda anstalter åter med förlust tyngos att retirera, förrättade Major ARBIN General-Quartermästare tjensten och bivistade affairerne vid Züssow och Anclam.

1760 års Sommar Campagne öppnades med en ganska vacker operation från Svenska sidan. Preussiska Arméen under General v. STUTTERHEIMS befäl, hade intagit en fördelagtig ställning vid Bartow, derifrån han kunde på första underrättelse om Svenska Arméens försök att passera Peneströmen, med förenad styrka möta på den ort hufvudanfallet skedde. Svenska General-Befälhafvaren, General Lieuten. m. m. Baron v. LANTINGSHAUSEN som förutsåg svårigheterna att här forcera fienden, beslöt att tournera dess vänstra flygel, och afsände i det afseende Major ARBIN att recognoscera Trebelströmmen och vågarne på fiendens flanke, som han med hemlighet och hastighet verkställde, samt hemförde till Högqvarteret utkastet till Arméens marcher och lägerställen, som i de flesta delar erhöillo General-Befälhafvarens bifall, hvilken anbe-

falte General-Lieutenanten Baron EHRENSVÅRD att passera Peneströmmen vid Anclam, General-Lieutenanten Grefve FERSEN attackerade Demmin, anstalter till öfvergång af Peneströmmen gjordes dessutom på flere ställen emellan Anclam och Demmin, och under detta passerade General en Chef med Hufvudarméen den af fienden obehakade Trebelströmmen, inryckte öfver Bestland till Malchin och Borreutien. Preussiska Generalen, underrättad att Svenska Arméen redan stod bakom dess vänstra flank, under det han gjorde sina förberedelser att motsiå dess förmodade öfvergång af Peneströmmen, uppbrot hastigt, och kastade sig efter åtskilliga mindre träffningar bakom Uckerströmmen. Svenska Hufvudarméen marcherade derefter åfven till Uckern att förena sig med Baron EHRENSVÅRDS Armée-Corps, men fant Prentzlow besatt af fienden. General en Chef, i spetsen för Lif-Gardet, forcerade den ena Stadsporten, hvarvid Major ARBIN befant sig vid hans sida. Staden intogs, och alla Armée Corpsernes förening var verkställd. Vid en under denna expedition förefallen recognoscering blef Major ARBIN af fiendtliga Patruller omringad, men slog sig ut med biträde af en anryckande Fältvakt.

Fienden som såg sin Sommar-Campagne misslyckad, och ej trodde sig i styrka att våga en hufvudträffning, beslöt att betala Svenska General-Befälhafvarens manœuvre med en dylik. Han uppbrot ganska hastigt och styrde sin marche genom Meklenburgska landet för att infalla i Svenska Pommern, under det Svenska Arméen var mästare af Uckerns stränder. ARBINS beständiga recognosceringar, och det under hans inseende vål inrättade kunskapareväsendet, gaf honom snart underrättelse om fiendens, i början knappt märkbara

rörelser och väckte hans misstanka om egentliga syftmålet, hvilket han genast för General en Chef deducerade. Inlupne rapporter besannade ock korrt derefter verkligheten af hans förmodan, då General en Chef, som redan genom Major ARBINS uppmärksamhet var förberedd på händelsen, uppbröt med Arméen till Svenska Pommern, dit han anlände nog tidigt, att förekomma fiendens afsigt, hvarefter Arméen intog de af ARBIN föreslagne vinter-qvarter.

Fältmarskalken Baron von UNGERN STERNBERG hade redan vid dess återkomst från Arméen anhållit om en nådebevisning för Major ARBINS nitiska tjenester, och derill föreslagit dess upphöjande till Adlig värdighet, hvilken underdåniga anhållan nu åter af General en Chef Baron v. LANTINGSHAUSEN förnyades; men det synes, som den då rådande partie-oenigheten härvid framställt några hinder. Genom Svenska Ministern i Hamburg Baron WRANGELS åtgärd blef likväl Major ARBIN, sig ovetande, upptagen uti Romerskt Kejsarligt Adelskap, och någon anledning är till den förmodan, att då Konungen af tidernas skick, såg sig hindrad att sjelf belöna en skicklig Militair, nyttjade Hans Maj:t denna utvåg att uppmuntra den outtröttelige och nitiske ARBIN, som under hela kriget, oaktadt alla General-Befälhafvares upprepade recommendationer ej erhållit någon befordran.

1761 års Fälttåg öppnades med Hufvud-Arméens passage öfver Peneströmmen vid Loitz, och derefter följande marcher, hvarunder Major von ARBIN förrättade General-Quartermästare tjensten. Sedan Arméen successift camperadt vid Demmin, Wanselow, Daberkow, Rehberg och Boldekow, återtogs ställningen å nyo inom Svenska Pommern. Mot slutet af året uppbröt Arméen, att

marchera den fiendtliga Corps till mötes, som under Prinsen af Würtembergs befäl inryckte i Meklenburgska landet, då Major v. ARBIN, utom sin vanliga General-Quartermästare befattning under marcherne, med distinction bevistade träffningen vid Neukahlen den 2 Januarii 1762, som beslöt denna vinter-expedition, hvarefter Arméen förlades inom egen gräns i vinterquarter, hvilka innehades till dess stilleståndet med fienden blef avslutadt, hvarefter följde fredsslutet emellan Sverige och Preussen, som tecknades i Hamburg d. 22 Maj detta år. Major von ARBINS under kriget bevista tjänster belönades nu med upptagande bland Sveriges Ridderskap och Adel.

Då Arméen vid krigets början anlände till Pommern, fanns endast en ganska ofullständig graverad Charta, till hjälp vid General-Quartermästare detaillén. VON ARBIN fattade därför det beslut att efter en ordentlig Plan upprätta en Topographisk Charta öfver landet; i anledning deraf utfärdade han en väl sammansatt Instruction för de Fortifications-Officerare, som skulle recognoscera vissa delar af landet eller särskilt uppdrogos att recognoscera och afteckna Pass, Lägerställen och Marcher, samt föreskref en lika Scala för alla dessa arbeten, för att sedan låtta deras begagnande till Militair-Chartan. Alla Landmätares Chartor och mätningar i orten uppsöktes och begagnades, och hvarje ledigt ögonblick användes af Fortifications-Officerarne att recognoscera de delar af landet som befunnos närmast deras Stationer; med outtröttligt nit fullföljde VON ARBIN denna plan under hela kriget, och resultatet blef en för sin tid ganska vacker och utförlig Recognoscerings-Charta öfver så väl Svenska Pommern och Rügen, som den del af Preussiska Pommern der Arméen ageradt.

Öfver alla Marcher, Lägerställen och Träffningar upprättades Situations-Chartor med påtecknade beskrifningar öfver Arméens ställningar och rörelser, hvilka sedan för hvarje års fälttåg sammandrogos till en enda Operations-Charta. Samlingen af dessa, som nu befinnes i Kongl. Krigs-Archivet, utgöra en ritad Historia öfver detta krig, som äger ett utmärkt värde.

Som Kongl. Fortifications-Corpsen saknade ett ordentligt tjenstgörings-Reglemente, sammandrog Major v. ARBIN dess hufvudsakligaste skyldigheter och befattningar i Fält, hvilket med General-Befälhafvarens tillstånd trycktes i Greifswald under titel: En Svensk Ingenieur-Corps i Fält, och genom General-Ordres anbefaltes till efterlefnad vid Arméen. Det är med saknad man der ej finner intagne de föreskrifter Major v. ARBIN utgaf för Recognosceringsverket och som, att dömma af ett Manuscript man äger af dessa Instructioner, ganska väl förtjente att utgöra en afdelning i ofvannämnde tjensteforeskrift.

Marchers uppgörande efter noga beräkning af tid, afstånd och vägars beskaffenhet; Quartersfördelningen för större Corpser, så att Trouppernes samling kan ske i den ordning de böra strida, och afstånden till Förråden lika noggrant beräknade som afstånden till Säkerhetsposterne, hvilka bevaka Quarterskedjans front; Lägers utseende så att ställets förmåner i både Strategiskt, Tactiskt och Oeconomiskt afseende i möjligaste mätto sammanstämma: allt detta fordrar kunskaper, erfarenhet, redighet och en snabb rådighet; och i alla dessa befattningar ägde VON ARBIN en sållsynt skicklighet samt ett nytt sätt att beräkna de hithörande ämnena.

Sedan Arméen efter fredsslutet öfvergått till Sverige, blef Major von ARBIN kvarcommenderad i Stralsund att fullända sin interessanta Militaire-Charta öfver Pommern hvarmed han trågit var selsatt, jemte några till hans biträde commenderade Fortifications-Officerare, till år 1763, då han erhöll Nådiga befallning att åter infinna sig vid Fästningsbyggnaderne i Skåne, och 1764 d. 2 Maji befordrades han till General-Quarttermästare-Lieutenant vid Kongl. Fortification samt den 4 Junii samma år till Öfverste. 1766 blef han i Näder förordnad till Ledamot i Kongl. Finska Fästnings-Commission, och tillbringade hela denna sommar att besigtiga de redan anlagde verken vid Sveaborg och Lovisa, samt alla tillförene uppgifne märkbara punkter längs gränsen, jemte dem han sjelf fant vara af vigt, hvarom allt, han ingaf en ganska intressant Relation.

År 1767 blef Öfverste von ARBIN af Kongl. Maj:t i Näder förordnad, att i Riks-Archivet och bland andra publica Handlingar samla alla Chartor, Planer och Relationer om Konungarne CARL XI:s och CARL XII:s samt FältMarskalken Grefve STENBOCKS krigståg, för att erhålla materialier till en fullständig Militair-Historia öfver de krig som blifvit förde på Sveriges gränser. Skada att ett sådant arbete ej blifvit fulländadt och tryckt. Våra unga Militairer, som med nöje skulle följt Sveriges framfarna odödlige hjeltar i deras träffningar och marcher, hade då redan varit hemmastadda å hvilken Krigs-Theater de sedan blifvit commenderade, och framtida Befälhafvare skulle i förväg varit underrättade om de pass, defiléer, positioner och märkbara belägenheter, som under förra fälttågen varit våra fienders eller någon gång våra egna stötestenar. Man inhämtar olika lätt och

med olika redighet och tydlighet ett lands kändom vid den kalla genomläsningen af en Topographisk beskrifning, som man ej gerna förr än i behofvets stund företager, då det merendels är försent, och helt olika inhämtas denna kunskap, då man med en af Fäderneslands känslan eldad inbillning, genom dessa länder följer Svenska Troupperne i deras olika ställningar, gläds öfver deras framsteg, barmas öfver deras motgångar och med ifver uppsöker i förväg på Chartan, de ställningar man önskade Arméen skulle intaga; man högmådas öfver sin skarpsinnighet, då man finner sig hafva varit af samma tanka som TORSTENSSON, DAHLBERG, ASCHEBERG och STENBOCK; eller drifves af yttersta nyfikenhet att uppsöka orsakerna, hvarföre de följt andra vägar, inagit andra pass, m. m. På detta sätt har man redan, så till sågandes, gjordt krig i det land man ännu ej sedt, och intrycket deraf blir lifligt och varaktigt.

År 1768 blef Öfverste v. ARBIN i Näder förordnad till Ledamot i Kongl. General-Krigs-Rätten, och år 1769 erhöill han Kongl. Maj:ts Nådiga förordnande, att under General-Majoren och Commendeuren VON STRUSSENFELTS frånvaro eller då han eljest vore hindrad, förestå Directeurs Embetet för Kongl. Fortification med säte och stamma i Kongl. Krigs-Collegium, som fortfor till den 15 Januarii 1773, då Öfverste v. ARBIN utnämndes till General-Quartermästare och Directeur för Kongl. Fortification.

År 1774 bevistade han som General-Quartermästare det stora exercitielågret i Skåne, hvilket Konung GUSTAF III under Dess Eget höga befäl der hade sammandragit. Samma år i December månad återförenades öfverinseendet af Finska Fäst.

Fästningsbyggnaderna under Directeuren för Fortification, sedan de i flere år varit ställda under en serskild styrelse.

År 1775 d. 9 Mars erhöll Öfverste v. ARBIN, General-Majors Fullmägt och samma år var han Konung GUSTAF III följaktig under Dess resa i Finland. Då Konungen lade första Grundstenen till Kronverket Ehrenswård på Sveaborgs fästning, anbefalldes General-Majoren v. ARBIN att för den församlade menigheten utropa verkets namn och således tolka Konungens Nådiga erkänsla för den Store Man hvars hugkomst detta minnesmärke skulle bevara.

Sedan General-Majoren VON ARBIN under Konungens resa uppvaktadt med underdåniga upplysningars aflemnande vid fästningarnes och gränsens besigtigande, återvände han å nyo för att närmare granska belägenheten vid Tavastehus, Elimå, Artsjö, och Lovisa, hvarefter han återreste till Hufvudstaden och upprättade nya desseiner till de påtänkte Försvarsverken, men olika vetenskapliga åsigter hos dem som successift verkade å dessa ärenden, gjorde valet af de bästa ställen och af de fördelaktigaste desseinerne vacklande, hvarföre endast fortsättningen af Sveaborgs Fästningsbyggnad ovillkorligen beslöts såsom ågande första rummet i planen, och Tavastehus Stad flyttades till ett för staden och en blifvande fästning lämpligare ställe.

Bland de anstalter KONUNG GUSTAF III vidtog i afsigt att uppmuntra handeln, var åfven Marstrands förklarande för frihamn; men innan denna anstalt utfördes, anbefalte Konungen att stadens försvarsverk, som utgjordes af Citadellet Carlstén, skulle iståndsättas; General-Majoren v. ARBIN uppgaf en plan att omändra det gamla tornet och

tillika deruppå anläggas en Fyrbåk med brännspeglar af Directeur NORBERGS invention till de sjöfarandes beqvåmlighet, hvarigenom dubbel omkostnad bespades; Desseinen till tornbyggnaden uppgjordes af General-Majoren v. ARBIN efter en egen idé och blef af Konungen i Nåder fastställd 1779, samt var fulländad vid slutet af år 1780, då fyrbåken för första gången antändes i November månad.

Att försäkra inloppen till Götteborg anbefallte Konungen Riks-Rådet och Öfver-Ståthållaren m. m. Herr Friherre CARL SPARRE och General-Majoren v. ARBIN att inspectera så väl Götteborgs Fästning och neijden deromkring, som Elfsborgs och Bohus, med de vid inloppen anlagde Batterier, hvarom underdånig Rapport jemte Förslag till en sammanhängande och permanent försvarsplan till Konungen i underdånighet aflemnades.

Redan år 1772 hade Kongl. Vetensk. Acad. kalladt General-Majoren v. ARBIN till Dess Ledamot och det följande året uppdrogs honom Præsidiij förande, som nedlades med ett tal innefattande Svenska Fortifications-Statens Historia. Den stora förlust fäderneslandet och denna Kongl. Academie led, genom Fält-Marskalken m. m. Herr Grefve EHRENSWÅRDS död tolkades af General-Majoren v. ARBIN d. 23 Februarii 1774, hvilken Academiske högtidlighet Hans Maj: Konungen sjelf tacktes i Nåder öfvervara. År 1781 d. 31 Januarii höll äfven General-Majoren v. ARBIN Åminnelse-Tal öfver Academiens framledne Ledamot, Öfversten vid Fortification och Riddaren af Kongl. Svårds Orden Herr C. F. NORDENSKÖLD, och år 1782 innehade han åter Præsidium i denna Kongl. Academie hvilket nedlades med ett Tal innefattande fortsättningen af Svenska Fortifications-Statens Histo-

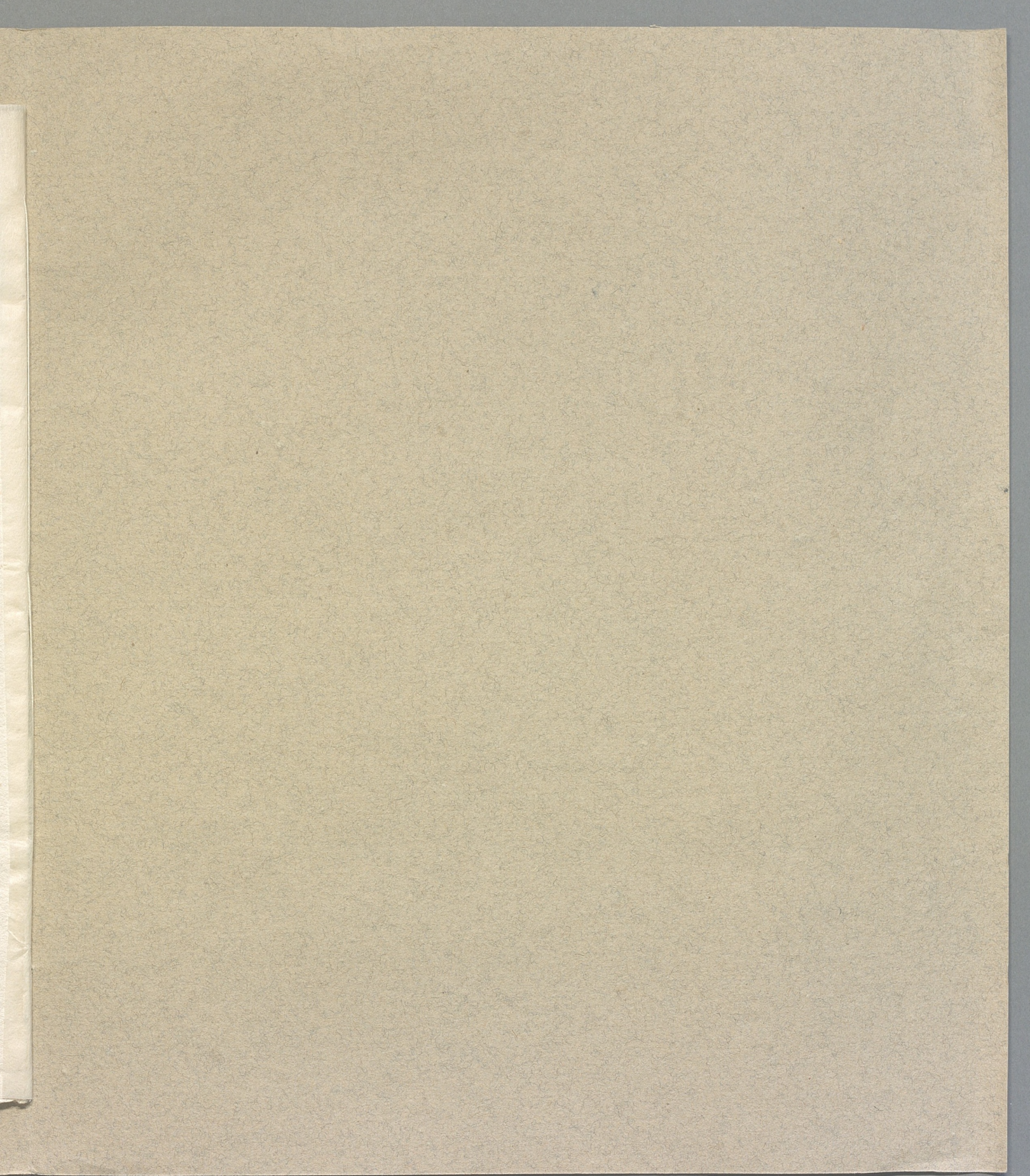
ria till Fält Marskalken Grefve DAHLBERGS död. År 1768 hade äfven Kongl. Patriotiska Sällskapet kalladt General-Majoren v. ARBIN till Dess Ledamot, och ett år hedradt honom med sitt val till Dess Ordförande.

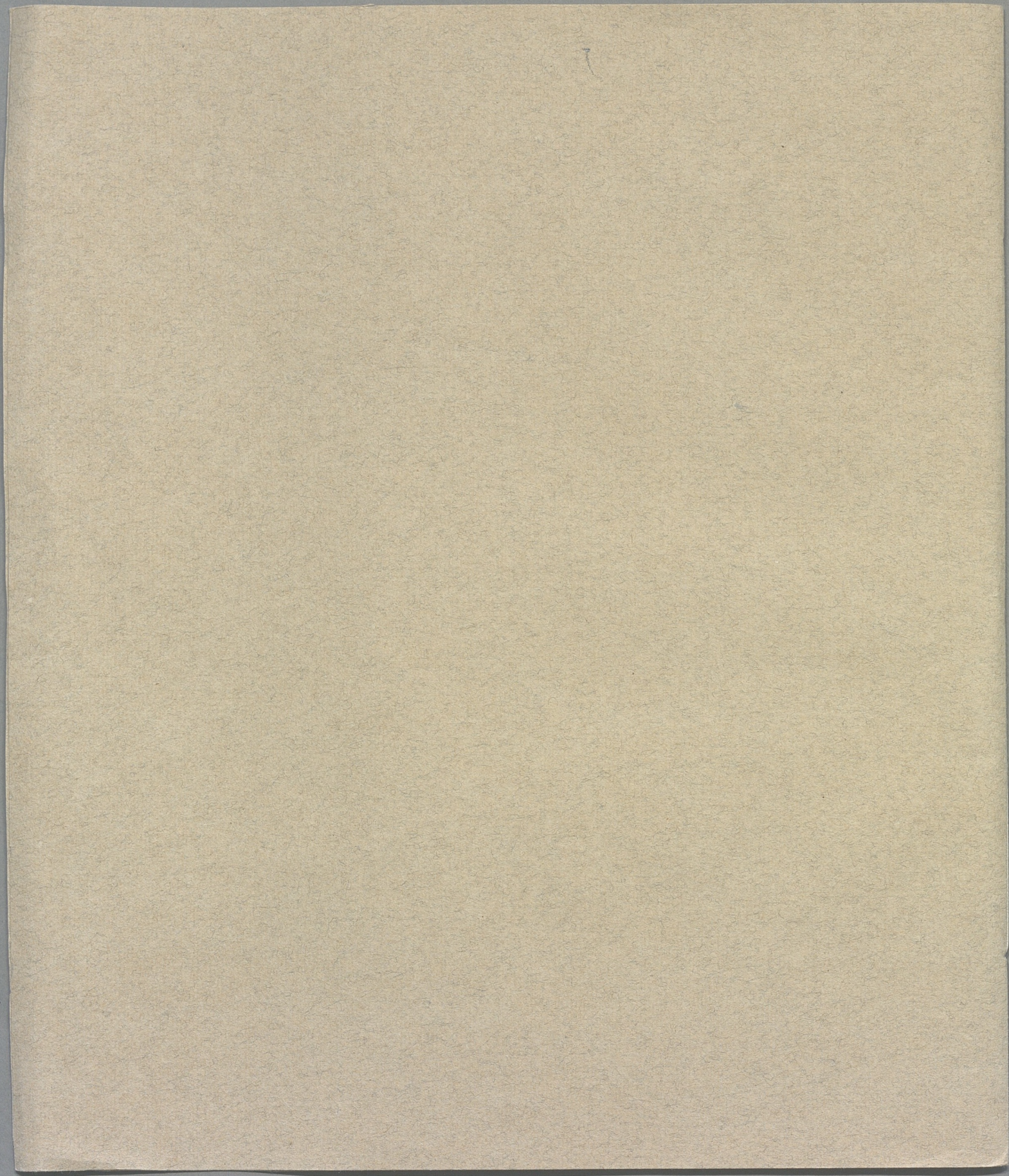
År 1781 d. 1 September utnämndes General-Majoren v. ARBIN till General-Lieutenant och erhöll på underdånig begäran år 1784 Dess afsked, hvarvid Konungen i de Nädigaste Ordalag tacktes förklara Dess höga välbehag öfver General-Lieutenanten v. ARBINS långa och nitiska tjenster.

I sitt gifte med Fröken ADOLPHINA FREDRICA HÅSTESKO, född d. 23 October 1743, dotter till Capitainen och Ridd. af Kongl. Svärds Orden LARS HENRIC HÅSTESKO, ägde General-Lieutenanten v. ARBIN en Son AXEL FREDRIC, nu Öfverste-Lieutenant vid Kongl. Artilleriet och Ridd. af Kongl. Svärds Orden, samt 4 döttrar, hvaraf Fröken ANNA CHARLOTTA var gift med Majoren och Riddaren af Kongl. Wasa Orden Herr CARL MANNERSKANTS, och CAROLINA OTTILIANA gift med Ryttmästaren och Ridd. af Kongl. Nordstjerne Orden Herr AXEL ADLERSPARRE; Fröken SOPHIA MAGDALENA dog ogift och Fröken GUSTAVA ADOLPHINA är ännu ej gift.

---

www.books2ebooks.eu